

ΟΜΙΛΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

“ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 19ο ΚΑΙ 20ο αΙ.”

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ 4ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΥΒΡΙΔΙΚΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
“ΕΛΑ ΝΑ ΣΟΥ ΜΙΛΗΣΩ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΟΥ”
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2026

Όψεις της οικονομικής και εμπορικής ζωής της Χαλκίδας κατά τον 19ο και 20ο αι.

Όμιλος Ιστορίας

εισαγωγή

- Παλιά βιομηχανικά κτήρια που συναντάμε στην πόλη της Χαλκίδας - άλλα ερειπωμένα και άλλα με διαφορετική χρήση – καθώς και τοπωνύμια που ακούμε καθημερινά στάθηκαν η αφορμή να ψάξουμε την ιστορία τους και μέσα από αυτά την ιστορία της πόλης μας.

- Η Χαλκίδα υπήρξε σημαντική πόλη τόσο στην αρχαιότητα όσο και στην Ενετοκρατία και την Τουρκοκρατία. Τα πλεονεκτήματά της ήταν η γεωγραφική θέση, το φυσικό λιμάνι, οι πρώτες ύλες, όπως ρητίνη από τα πεύκα, μούστος και αργιλόχωμα από το Ληλάντιο πεδίο, λάδι και σιτηρά. Μετά την ένωσή της με το Ελληνικό κράτος, το 1833, αρχίζει μια νέα περίοδος ακμής για την πόλη.
- Έγιναν έργα υποδομής: βάθυνε ο πορθμός του Ευρίπου, κατασκευάστηκε νέα συρταρωτή γέφυρα, η πόλη ηλεκτροδοτήθηκε και συνδέθηκε σιδηροδρομικά με την υπόλοιπη Ελλάδα. Τέλος, οι πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν μετά το 1922 αύξησαν το εργατικό δυναμικό.
- Έτσι, δημιουργήθηκαν κατά τον 19ο και 20ο αι. αρκετές βιοτεχνίες αλλά και βιομηχανίες στην περιοχή της Χαλκίδας που έδωσαν ώθηση στο εμπόριο και στην οικονομία.

παράγοντες ανάπτυξης

- γεωγραφική θέση
- υποδομές (δρόμοι, λιμάνι, εκβάθυνση και διεύρυνση πορθμού Ευρίπου, νέα συρταρωτή γέφυρα, σιδηροδρομικό δίκτυο)
- πρώτες ύλες
- ανθρώπινο δυναμικό

Βυρσοδεψείο Αναστασίου

- Η περιοχή του Αγίου Στεφάνου από την αρχαιότητα ήδη λειτουργούσε ως φυσικό λιμάνι για τη μεταφορά πρώτων υλών και προϊόντων, ενώ πολύ κοντά υπήρχε άφθονο τρεχούμενο νερό από την πηγή της Αρέθουσας.
- Εκεί, γύρω από την πηγή της Αρέθουσας, βρίσκονταν τα χαλκιδέικα βυρσοδεψεία ή ταμπάκικα, που παρήγαγαν χοντρά δέρματα (βακέτες) για αρβύλες, σαμάρια, σέλες κ.λ.π. Επίσης έφτιαχναν δέρματα για παντόφλες και παπούτσια. Στην ίδια περιοχή λειτουργούσαν βιοτεχνίες αλιπάστων.

Βυρσοδεψείο Αναστασίου

- Ήταν το παλιότερο εργοστάσιο της Χαλκίδας
- Ιδρύθηκε το 1840 στην περιοχή του Αγίου Στεφάνου και λειτούργησε μέχρι το 1960.
- Έκανε εισαγωγές-εξαγωγές δερμάτων κατεργασμένων και ακατέργαστων όλων των ποιοτήτων, βυρσοδεψικών υλών και δασικών προϊόντων.

Οινοπνευματοποιία ΑΡΕΘΟΥΣΑ Α.Ε.

- Πολύ κοντά βρισκόταν η Οινοπνευματοποιία Αρέθουσα που ιδρύθηκε το 1899 από τους Αδερφούς Ζάχου. Παρήγαγε οινόπνευμα και ποτά με πρώτη ύλη τη σταφίδα της πεδιάδας του Λήλαντα ποταμού αλλά και το νερό της πηγής της Αρέθουσας, που καταψυχόταν και μετατρεπόταν έτσι σε κολώνες πάγου για τις ανάγκες των κατοίκων.
- Σταμάτησε να λειτουργεί λόγω της φυλλοξήρας που έπληξε τα αμπέλια.
- Μετά το 1924 λειτούργησε ως Κέντρο φιλοξενίας των προσφύγων από την Καππαδοκία και στο Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο ως στάβλος.

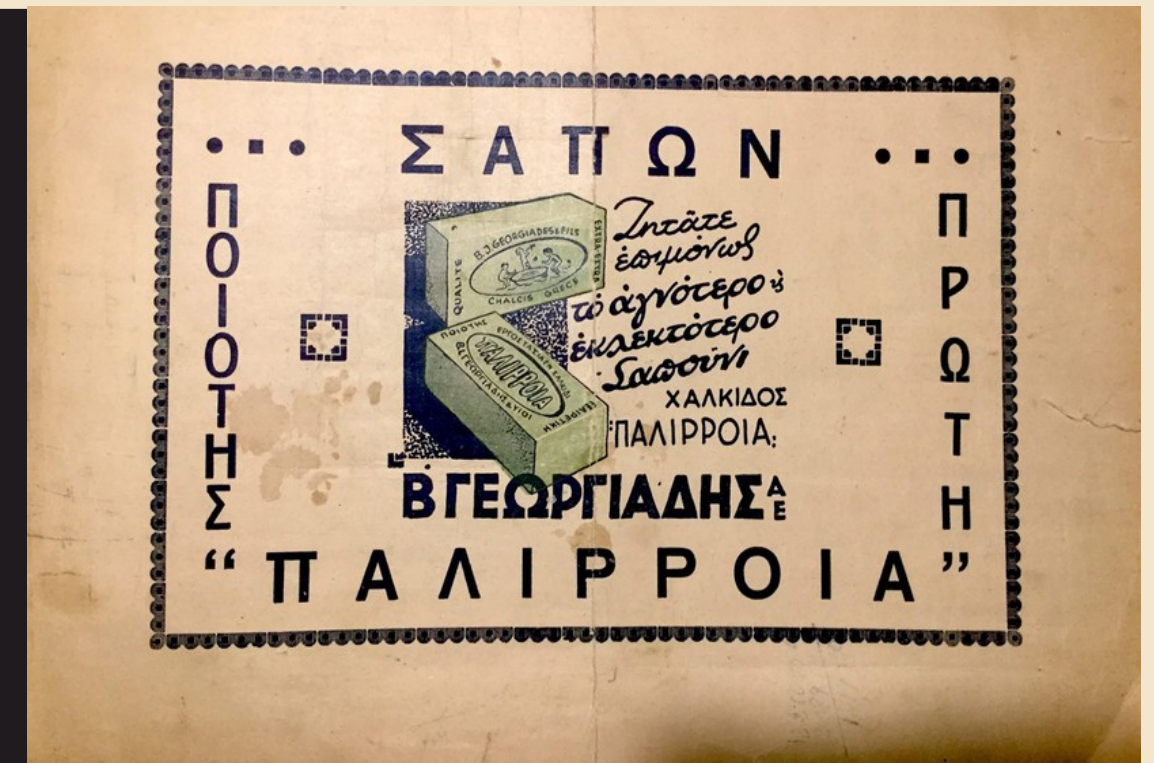

Σήμερα λειτουργεί ως το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο της Χαλκίδας “ΑΡΕΘΟΥΣΑ”.
Στο ίδιο το μουσείο παρουσιάζεται η ιστορία του βιομηχανικού κτηρίου.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

- Στην ίδια περιοχή λειτουργούσε το εργοστάσιο Γεωργιάδη.
- Σήμερα στέκει ερειπωμένο στην είσοδο της πόλης, δίπλα στο ΚΤΕΛ.
- Ιδρύθηκε το 1921 από τον Βασίλη Γεωργιάδη.
- Παρήγαγε πυρηνέλαιο, σαπούνια και από το 1934 πάγο.
- Το 1962 χρεωκόπησε.

ABENA

(Ανώνυμη **Β**ιομηχανική **Ε**ταιρεία
Νημάτων **Α**λεύρων)

- Λειτουργήσε από το 1871 έως το 1966 στην παραλία της Χαλκίδας ως νηματοουργείο, ατμόμυλος και κυλινδρόμυλος.
- Εκεί παράγονταν όλοι οι τύποι αλεύρων και μεγάλες ποσότητες πίτουρου για τους φούρνους και τα παντοπωλεία της Εύβοιας και της Βοιωτίας.
- Σήμερα το νεοκλασικό του Σταμάτη Κλεάνθη που στέγαζε την Α.Β.Ε.Ν.Α. έχει γκρεμιστεί και στη θέση του βρίσκεται η πολυκατοικία ΑΒΕΝΑ.

Μακαρονοποιείο Πατσάλη (μετέπειτα ΣΙΤΩ)

- Ιδρύθηκε το 1922 από τον Ι. Πατσάλη και το 1940 άλλαξε ιδιοκτήτη και μετονομάστηκε σε ΣΙΤΩ.
- Το 1950 ήταν η πρώτη Ελληνική Βιομηχανία Ζυμαρικών
- που έφερε από την Ιταλία αυτόματο ζυμωτήριο και πρέσα.
- Εκεί παράγονταν 50 είδη ζυμαρικών.
- Το 1990 πτώχευσε λόγω ανταγωνισμού με ιταλικές βιομηχανίες

Ποτοποιία Κιαπέκου, Αγγέλου & Μπουρνάζου

- Ιδρύθηκε το 1899 στο κέντρο της πόλης.
- Παρήγαγε ούζο, ρούμι, βερμούτ και άλλα ηδύποτα.
- Ήταν από τις λίγες ποτοποιίες που έκαναν εξαγωγές με πολλά κέρδη.
- Ο Κ. Αγγέλου ήταν από τους πρώτους που απέκτησαν αυτοκίνητο στη Χαλκίδα.
- Μετά τη χρεωκοπία της, το 1923, λειτούργησε για πολλά χρόνια ως εστιατόριο με το όνομα ΠΑΠΑΡΟΥΝΑ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΩΝ & ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ ΒΟΤΡΥΣ (1927-1986)

Ένα από τα 25 εργοστάσια της Ελληνικής εταιρείας Οίνων – Οινοπνευμάτων λειτουργούσε στη Χαλκίδα.

Παρήγε διάφορους τύπους οίνων, όπως τη ρετσίνα της Χαλκίδας, το λευκό ξηρό (αρετσίνωτο), καθώς και διάφορους τύπους γλυκών κρασιών. Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής εξαγόταν στη Γερμανία και γενικότερα στην Ευρώπη.

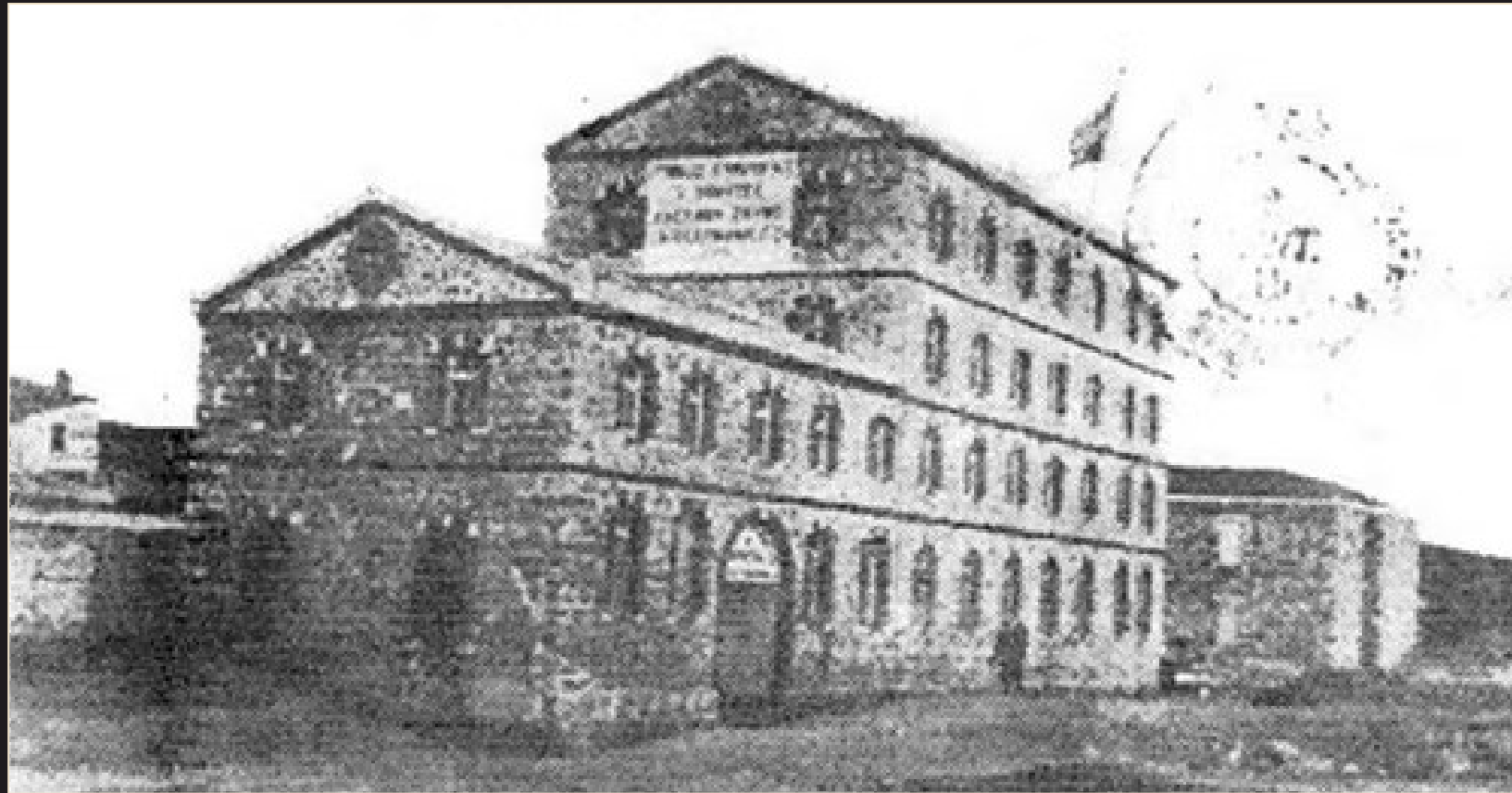
Μετά το κλείσιμο μετατράπηκε στο κέντρο διασκέδασης ΒΟΤΡΥΣ.

Σήμερα στεγάζει τα γραφεία του ΟΛΝΕ.

Α.Σ.Α.Χ.

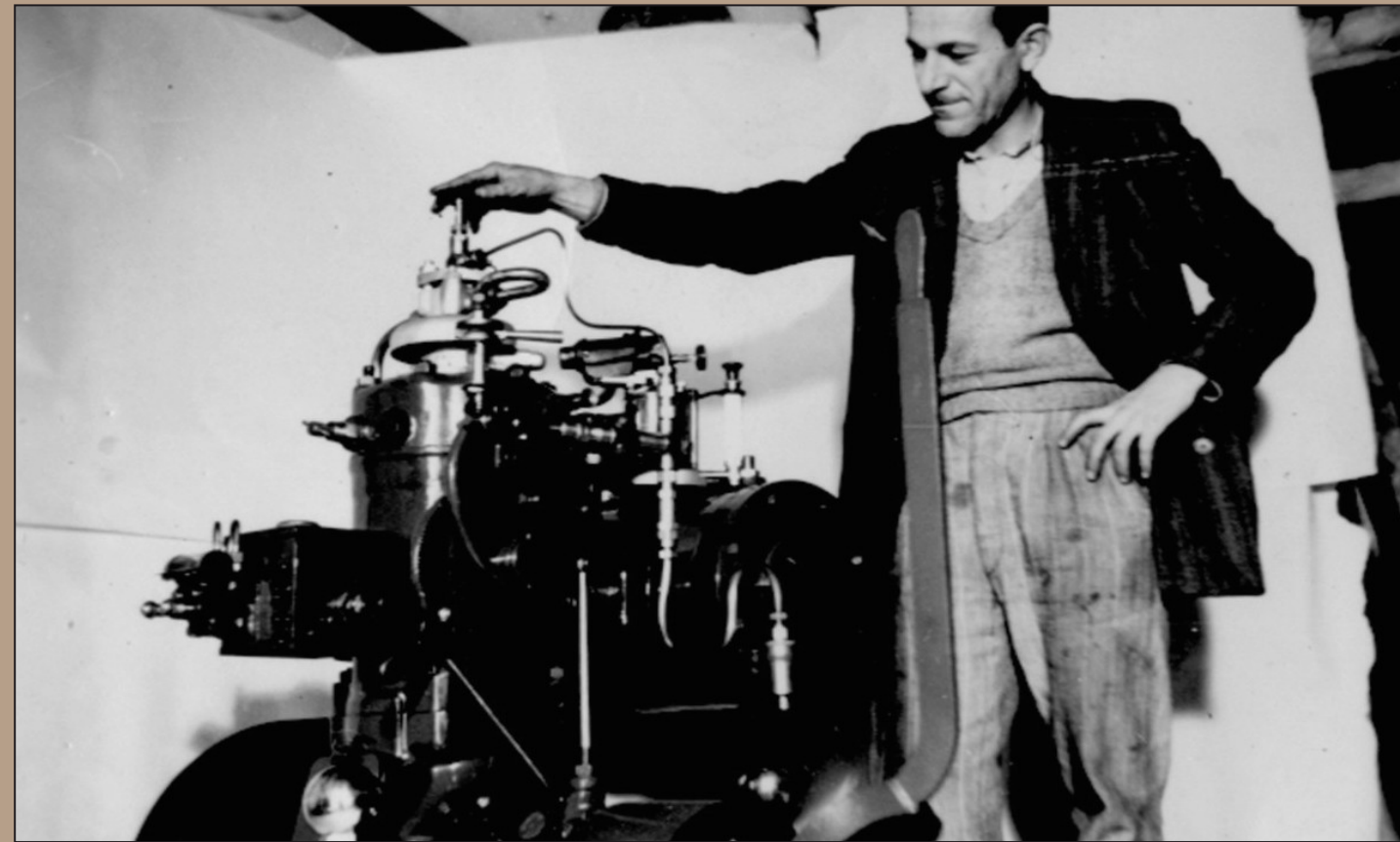
(Αναγκαστικός Συνεταιρισμός Αμπελοκτημόνων Χαλκίδας)

- Ιδρύθηκε το 1935.
- Στεγάστηκε στις εγκαταστάσεις του παλιού αλευρόμυλου ΔΗΜΗΤΡΑ.
- Το 1953 μέλη του ΑΣΑΧ ήταν 1.013 αμπελουργοί που διέθεταν 13.000 στρέμματα αμπέλια.
- Έχει διασωθεί το παλιό μηχανοστάσιο του αλευρόμυλου.
- Σήμερα στεγάζει τη Δημοτική Πινακοθήκη “Δημ. Μυταράς”.

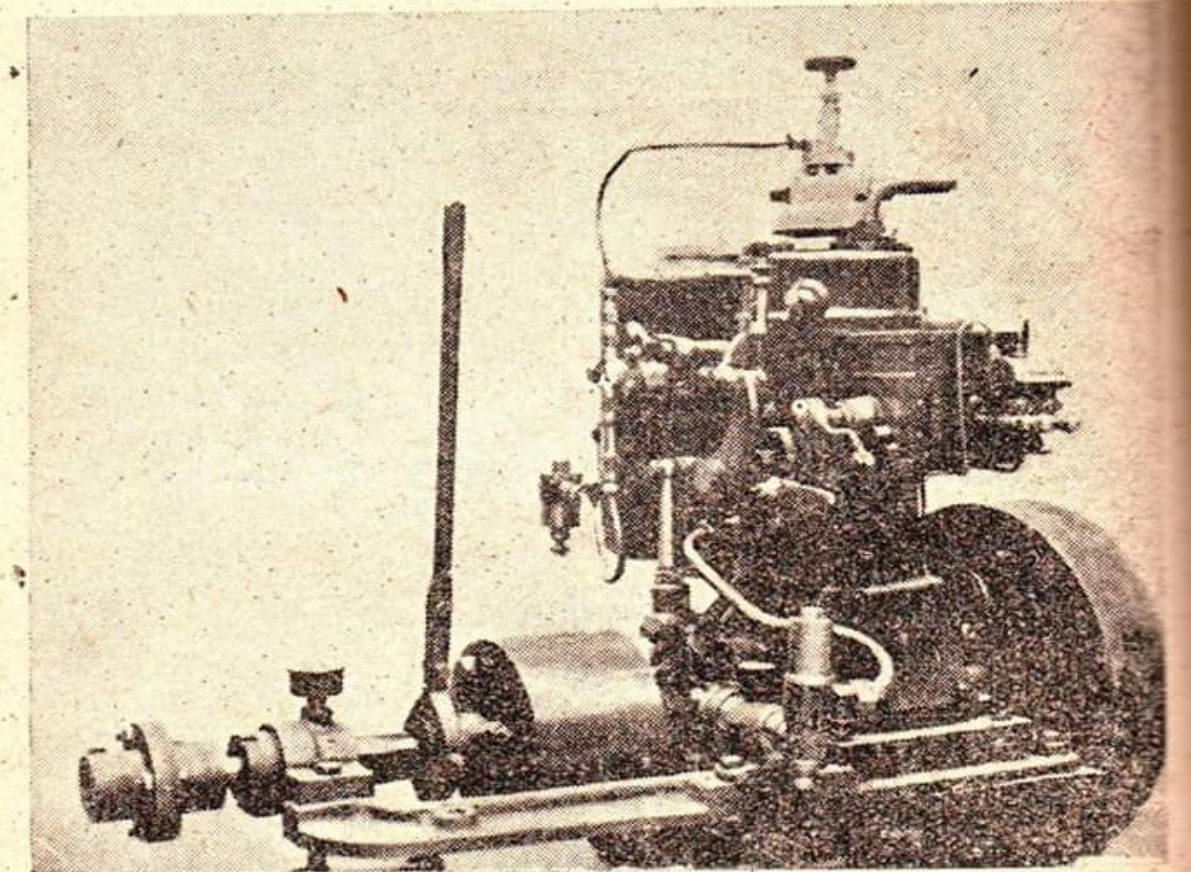

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΜΗΧΑΝΩΝ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

- Λειτουργήσε από το 1922 έως το 1960 ως Μηχανουργείο/Χυτήριο.
- Εφτιαχνε πετρελαιομηχανές ξηράς και θαλάσσης για αγροτική και αλιευτική χρήση.
- Έλαβε τιμητική διάκριση στις 28/9/1935 στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης.
- Διατηρούσε έκθεση στον Πειραιά.
- Συνέβαλε στην άνθιση της μηχανουργίας, καθώς οι μηχανές της θεωρούνταν από τις κορυφαίες ελληνικής κατασκευής.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΜΗΧΑΝΩΝ ΧΑΛΚΙΔΟΣ
Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1922

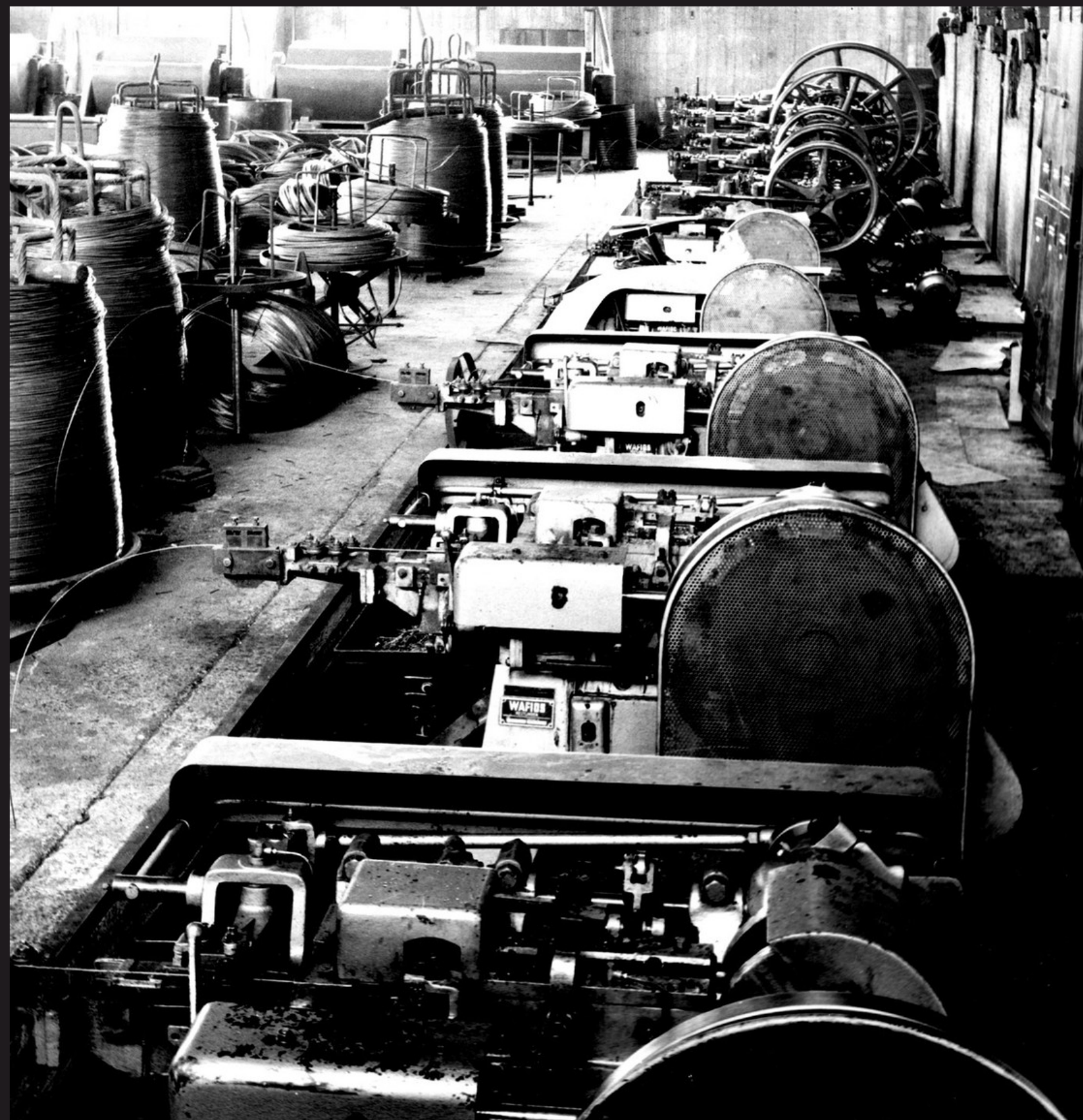

Κατασκευάζονται πετρελαιομηχαναί ξηράς και θαλάσσης, δίχρο-
νοι, ὀρθοί, μονοκύλινδροι, ἰσχύος 8 ἕως 50 ἵππων. Ὀλιγό-
στροφοί, εὐκολογείριστοι καὶ οἰκονομικοὶ εἰς καύσιμα καὶ
λιπαντικά. Ἀπαράμυλλοι εἰς ποιότητα κατασκευῆς καὶ ὁμαλότητα
λειτουργίας, εἶναι εὐφώνως γνωστοὶ εἰς ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα.

•
Ἀγρόται, ἄλιεῖς ! Πρὶν ἀποφασίσετε τὴν ἀγορὰν
τῆς μηχανῆς σας, πληροφορηθῆτε πῶς λειτουργοῦν
αἱ πετρελαιομηχαναὶ «ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ»

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ : Φαρμακίδου 3 — Χαλκίδας — Τηλ. 3-54
ΕΚΘΕΣΙΣ : Λουδοβίκου 10 — Πειραιεύς — Τηλ. 41-422

ΔΑΡΙΓΚ (1928-2004)

**Ιδρύθηκε από τον Όσκαρ Δάριγκ.
Από το 1924 λειτουργούσε εκεί το πρώτο
παγοποιείο της Χαλκίδας (1000 παγοστήλες /25
κιλά πάγου καθημερινά).
Μεταπολεμικά λειτούργησε ως συρματοουργείο και
παρήγαγε σύρματα, καρφιά και δομικά πλέγματα
Το 1953 είχε δυνατότητα κατεργασίας σιδήρου
έως 4.000 τόνους το χρόνο.**

ΕΒΕΧ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΧΑΛΥΒΟΣ ΑΦΩΝ ΑΦΕΝΤΑΚΗ (1936 -1989)

- Επεξεργαζόταν ανοξείδωτο χάλυβα.
 - Αρχικά ήταν μια μικρή βιομηχανία: έφτιαχνε ξυράφια και ψαλίδια για τα κουρεία.
 - Μετά τον Β΄ Π.Π. αυξήθηκε η παραγωγή & η ποικιλία των προϊόντων: μαχαιροπίρουνα και μαγειρικά σκεύη άριστης ποιότητας, σουγιάδες, πολεμικό υλικό, όπως κράνη, ξίφη, καραβάνες κ.λ.π.
-

Κλωστοϋφαντήρια Χαλκίδας Α.Ε. - Πειραϊκή Πατραϊκή

Ιδρύθηκαν το 1938 από τους Αδερφούς Τσαλίκογλου σε έκταση 44 στρεμμάτων.

Έφτιαχναν νήματα & υφάσματα κάμποτ.

Το 1970 περιήλθαν στον όμιλο “Πειραϊκή Πατραϊκή” και πλέον παράγονταν όλα τα λευκά είδη και είδη βελούδου.

Η τελική επεξεργασία γινόταν στην Πάτρα ή στην Ιταλία και Γαλλία.

Παρείχε στους εργάτες/τριες μισθωμένα λεωφορεία για τη μεταφορά τους, καντίνα με δωρεάν φαγητό και εκδρομές με λεωφορεία.

Το 1992 έκλεισε οριστικά.

Στον χώρο του εργοστασίου σήμερα βρίσκεται και το σχολείο μας.

συμπεράσματα

Από την αρχαιότητα ακόμα η γεωγραφική θέση της πόλης και η πλούσια γεωργική παραγωγή του Ληλάντιου πεδίου βοήθησαν στην ανάπτυξη του εμπορίου και της οικονομίας.

Μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους, το 1833, δημιουργήθηκαν πολλές μικρές βιοτεχνίες ως οικογενειακές επιχειρήσεις,

πολλές από αυτές στην περιοχή του Αγίου Στεφάνου που αποτέλεσε μια πρώιμη “βιομηχανική ζώνη”.

Τα μεγάλα έργα υποδομών που πραγματοποιήθηκαν έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη της βιοτεχνίας και του εμπορίου και στα μέσα του 20ού αιώνα στην περιοχή της Χαλκίδας λειτουργούσε μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων που συνέβαλαν στην οικονομική ανάπτυξη της πόλης.

Ο ανταγωνισμός με ισχυρότερες επιχειρήσεις, η απροθυμία ή η αδυναμία των κληρονόμων να τις συνεχίσουν, οι οικονομικές δυσχέρειες και η εγγύτητα στη βιομηχανική ζώνη των Οινόφυτων οδήγησε στο κλείσιμο πολλών από αυτές.

Τα παλιά βιομηχανικά κτήρια που έχουν απομείνει μας συνδέουν με την οικονομική ιστορία της πόλης. Είναι κομμάτι της ζωής της πόλης και αξίζει να αποκατασταθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν.

πηγές

Επιμελητήριο Εύβοιας 90 χρόνια 1933-2023 Επετειακή έκδοση, Χαλκίδα 2023

Ιστορικές προσωπικότητες του επιχειρείν 1940-1947 Α΄Μέρος Έκδοση Επιμελητηρίου Εύβοιας, Χαλκίδα 2023

Τζαβάρα,Κ.Σπ.,2010. Μνήμες από παλιά επαγγέλματα και επιχειρήσεις της Χαλκίδας, Αθήνα 2010

Βιομηχανικά Δελτία Απογραφής (ΒΙ.Δ.Α.). <https://vidarchives.gr/reports> Ημερομηνία Ανάκτησης 16/11/2025

“click... στην Ιστορία”, Βιομηχανικά κτήρια της Χαλκίδας.
<http://local.e-history.gr/pages/viewpage.action?pageId=17826396> Ημερομηνία Ανάκτησης 20/11/2025

[CRAZY WATER FM Chalkida Από Χαλκίδα μιας άλλης εποχής](#) Ημερομηνία Ανάκτησης 20/4/2026

Ενίαportal Η πηγή της Αρέθουσας στη Χαλκίδα. <https://eniportal.gr/i-pigh-tis-arethoysas-sti-chalkida/> Ημερομηνία Ανάκτησης 20/4/2026

Η ιστορία και το τέλος του Α.Β.Ε.Ν.Α. <https://www.square.gr/h-istoria-tou-avena/6186> Ημερομηνία Ανάκτησης 28/11/2025

“Τα κτήρια διηγούνται” Η βιομηχανία-βιοτεχνία στη Χαλκίδα στις αρχές του 20ου αι. <https://boutsivivi.wixsite.com/vivi> Ημερομηνία Ανάκτησης 15/11/2025

Ευχαριστούμε πολύ

Όμιλος Ιστορίας

Οι μαθητές -τριες του Ομίλου Ιστορίας

Αβραμίδη Αναστασία
Απατσίδη Κων/να
Βαρδακάς Χαράλαμπος
Βαρελά Θεοδώρα
Βαρελά Ξανθή
Βοργιάς Παύλος
Θεοδώρου Αθανάσιος

Κατούνη Ασπασία
Κελαϊδίτης Δημήτριος
Κουρούκλη Φωτεινή
Παπαδόπουλος Μιχαήλ
Τζιαχρήστας Δημήτριος
Τροχούτσου Μαγδαληνή
Τσαντίλας Ιωάννης

Συντονίστριες:
Ηλιοπούλου Ιωάννα
Κοροπούλη Ειρήνη